

כח הדבקות

במשיבת רוח ונפלאי האצטיוא

תורה, וכל המזג הגופני, וכל היחש להסביבה ולהיסטוריה הלאמית והגזעית, ולכל תורת המוסר והמדות, ולכל זרמי השירה והפיוט, והרגשת כל נשגב ויפה בכלל, אינם מתיחסים אליה בקשר אורגני - מתהפכת היא למין הזיה של בטלנות, שהיא מדלדלת את האדם את היחיד ואת הציבור, ואינה ראויה כלל לשמה הגדול. אבל בזמן שהיא באה מתוך עושר רוחני ומעשי גדול, אז היא, רק היא עטרת החיים, רק על ידה יבוסס מצב עם, על ידה ירומו קרן כל המדעים וכל תיקוני העולם היותר יפים ונהדרים. (שמונה קבצים א, תתפא)

1 הדבקות בד' זאת היא התשוקה היותר טבעית באדם בצורה מושכלת והרגשית, שמה שהיא בכל המצוי כולו בצורה אילמת וחרשת, בצורה כחנית, ישראל תכונת האומה לקחה לה את התשוקה הזאת ליסוד חיי הלאומיות שלה, ע"פ גורלה ההיסטורי, אין התשוקה של הדבקות המוחלטת באלהים חיים, באור אין סוף, דבר שאפשר להיות חילופו בטבע ההויה. כשם שאנו מוכרחים לחיות, להיות ניזונים ומתגדלים, כך מוכרחים אנו להיות דבקים בד'. הדבקות הנתבעת ממנו בכל מלא נשמתנו מוכרחת היא להיות הולכת ומתפתחת בנו, הולכת ומתעמקת בהרגש, הולכת ומתחווה בהכרה ותבונה. (שמונה קבצים א, קב)

וּתְאָמַר אֶלְקִטָּה זָא וְאֶסְפְּתִי בְעֵמְרִים אֲזֹרִי הַקּוֹצִיִּים
וּתְכֹבֵא וּתְעַמּוּד מֵאֲזַ הַבְּקָר וְעַד עֵתָה זֶה שִׁבְתָּה הַבַּיִת
מִעֵטָ. (רות ב)

וּתְשִׁינָה קוֹלָן וּתְבִינָה עוֹד וּתְשִׁיךְ עֵרְפָה לְזִמּוּתָה וְרוּת
דְּבִקָה בָּהּ. (רות א, יד)

5 מתוך המוסר החפשי, המוסר האנושי, נקח מוסדות להקמת האמונה, אמונת ישראל, הדרושה כ"כ לנו ולעולם כולו. נבאר את חזיונותינו הפנימיים, את עומק קורת נפשנו, בדבקות בד', דוקא כשאנו מציירים, קוראים ומכוונים בשם ד' אלהי ישראל. הכוונה הזאת, נבאר כמה היא משקטת את רוחנו, כמה היא נותנת נופש לנשמתנו ומכשרת אותנו אל החיים הטהורים, שיש בהם גם חיל וחוסן, גם קדושה וטהרה. המוסר אינינו מתרכז רק במעשים טובים לבד, הטובים רק במובנם החברותי. המוסר הוא ראשית הכל תכונה פנימית עדינה, שוכנת בנשמה לבקש את הטוב, את הטוב המוחלט, להיות בעצמו טוב, להיות דבק אל הטוב. רוח קודש זה, אינו נמצא לנו כ"א בתוכן הדבקות האלהית, הבאה לנו מתוך אמונת ישראל המעשית והעיונית. (שמונה קבצים א, קסב)

2 אין דבקות במציאות כי אם דבקות אלהית. הפניה אל ד', אמירת אלי אתה, בלב ושפה, זו היא האמרה המקנה את עירוב המהות. אנחנו נעשים מאושרים אושר אלהי. בקבלת עול מלכות שמים. זאת היא ההכרה שהעולם הולך לעלות אליה. (אורות הקודש ד, עמוד תנא)

וּתְאָמַר רות אֵל תַּפְּנְעִי בִּי לְעֹזְבֵךְ לְשׁוּב מֵאֲזֹרֶיךָ כִּי
אֵל אֲשֶׁר תִּלְכִּי אִלַּי וּבְאֲשֶׁר תִּלְכִּי אִלַּי עִמָּךְ עִמִּי
וְאֶלְהִי אֶלְהִי יְיָ בְּאֲשֶׁר תַּמּוּתִי אֲמוּת וְשֵׁם אֶקְבֹּר כִּה
יַעֲשֶׂה יְהוָה לִּי וְכֹה יִסֵּף כִּי תַמּוּת יִפְרִיד בֵּינִי וּבֵינָךְ.
(רות א, טז-יז)

3 ישנם שני אופנים של דבקות, המתנוצצים באדם, האחד הוא בא מצד התורה. ואע"פ שאינו מרגיש בפנימיותו כ"א הארה נשמית רוחנית, בלא אותיות של הלכה ושל מצוה מ"מ הוא בא מכח הארת התורה המעשית. והשני בא מצד עצמות הארת הנשמה, ביחוסה אל אור ה' בעולם. וישנם בכל פרטי הבחינות של אלה שני המינים של דבקות ד', המתנוצצים בנשמה, חילוקים לענין דרך השימוש שבהם. ולפעמים צריכים למזג דוקא מין אחד בשני. (אורות הקודש ד, עמוד תמד)

6 הכל מתגדל על פי הערך של הדבקות האלהית שבו. ונמצא שכל אדם על פי תפישתו בעולם, ועל פי אותו הקישור האלהי, המתגלה בו בעומק עצמיותו, מרומם את ערך הכל. (שמונה קבצים ה, כו)

וּתְאָמַר כֹּה זַעַמִּי זִמּוּתָה בְּתִי הֲלֹא אֲבַקֵּשׁ לָךְ מִזֶּזַי
אֲשֶׁר יִיטֵב לָךְ. בְּ וְעֵתָה הֲלֹא בַעַז מוֹדְעָתָנוּ אֲשֶׁר הָיִית
אֵת זַעְרוֹתָיו הִנֵּה הוּא זָרָה אֵת גֶּרֶן הַשְּׂעִרִים הַלְּלִילָה. ג
וְרוֹזָצָת וְסִכָּת וְשִׁמּוֹת שְׂמֹלְתָךְ [שְׂמֹלְתֶיךָ] עֲלֶיךָ וִירֵדְתִּי
[וִירֵדְתִּי] הַגֶּרֶן אֵל תְּנוּדְעִי לְאִישׁ עַד כִּלְתִּי לְאֹכֵל
וּלְשִׁתוֹת. ד וְיִהִי בְשִׁכְבוֹ וְיִדְעֵת אֵת הַמְּקוֹם אֲשֶׁר
יִשְׁכַּב שָׁם וּבָאת וְגִלִּית מִרְגְּלֹתָיו וּשְׁכַבְתִּי [וּשְׁכַבְתִּי]
וְהוּא יָגִיד לָךְ אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשִׂין. ה וּתְאָמַר אֵלֶיךָ כֹּל
אֲשֶׁר תֹּאמְרִי [אֵלֶי] אֶעֱשֶׂה. (רות ג, א-ה)

4 הדבקות האלהית, כשהיא באה רק בתור רעיון או רגש בודד שכל ארחות החיים, וכל השקפת העולם, וכל עשרה של

7 אי-אפשר להנצל משמץ של עבודה-זרה כי-אם על-ידי השינון שהדבקות של ואתם הדבקים בד' אלהיכם חיים

כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ" (ישעיה ס כא), במהרה בימינו
אמן. (מאורות הראיה, שבועות, ממלכת כהנים)

כולכם היום היא הדבקות במדותיו של הקב"ה, כי אי-
אפשר להדבק בשכינה, אלא התדבק בדרכיו, מה הוא רחום
וחנון אף אתה היה רחום וחנון, מה הוא גומל חסדים אף אתה
היה גומל חסדים. (מידות בראיה, דבקות)

הכל מתגדל על פי הערך של הדבקות האלהית שבו

ונמא א שכא ארם ע" פי גפיסגו בעולם

וע" פי אגו הקיסור האלהי

המג"א כו בעומך ע"מיוגו

מרום אג ערך הכל

8 כשהצדיקים מאמינים בעצמם, בכחם הגדול ובקדושת
נשמתם העליונה, הם מוסיפים דבקות אלהית, בצירים
בהירים, ממשיכים ע"י זה לעולם שפעת חיים של קודש, של
עונג ונחת. וסגולת רפואה, אריכות ימים, ברכת שדים ורחם,
ואור תשובה, ושמחת מצוה מתרבה בעולם.
(אורות הקודש ד, עמוד תסד)

9 ומפני כך אנחנו קוראים את מגילת רות החותמת בתולדתו
של דוד מלך ישראל, יסוד "משיח אלקי יעקב" (שמואל ב כג
א), בחג השבועות זמן מתן תורתנו. והיה זה לנו לאות,
שבאותה התנועה שהננו מרגישים בה את הצמיחה
החברותית הלאומית, אנו חייבים לרומם בה את המדרגה
המוסרית ואת הזיקה ליסוד הקודש שלנו, בכחה של
תורתנו הקדושה שהיא תורת חיים מקור הצדק ומעין
האמת. וחלילה לנו לחשוב שהגלים הסוערים שבשאיפה
המדינית רשאים הם לעור את עינינו, מבלי לראות נכוחה, וקל
וחומר שחס לנו ליתן ליצר המפלגתי העלול להתעורר ביותר,
בעת שהתנועה המדינית הולכת להוצר, שיעביר אותנו על
מדת הצדק והאמת, על מדת האהבה האנושית הכללית
והפרטית, אהבת ישראל, וחובת הקדושה המיוחדת לישראל.
כי חובתינו היא לא רק להיות אנשי קודש בתור אנשים
פרטיים, כי אם גם וביחוד להיות "ממלכת כהנים וגוי קדוש"
(שמות יט ו) ולשאוף ליסוד ממלכתי מקודש, שהוא כדאי
להיות נקרא בשמו עוד מלפני ההתהוות של העולם המעשי
וכל סאונו, מיסוד התורה שקדמה לעולם (פסחים נד ע"א),
ומיסודו של דוד מלך ישראל החי וקיים (ר"ה כה ע"א), "עמך

שני כתרים

אחז כנגד נעשה ואחז כנגד נעשה

12 רבי אלעזר, בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה [להם] מי גילה לבני רז זה שמלאה"ש משתמשין בו דכתיב "ברוך ד' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו", ברישא "עושי" והדר "לשמוע".

כל דבר שאינו בטבע צריך הוא בתחילה הקשה ולימוד ואח"כ מתישירים אל עשייתו, אבל מה שההכנה הטבעית גמורה בו, אין צריך לימוד מוקדם, כ"א בתחילה האדם שט אל העשיה. ואם התוכן הטבעי יש לו עילוי והתעדנות, הרי הוא מתעדן מתעלה מתפתח ומקדש.

כן נתגלתה בישראל, ע"י התעלות קדושת מעמד הר סיני עצמיות טבעיות נשמתם, ואיך שכל התורה כולה איננה להם דבר של קנין העומד מבחוץ, הצריך הקדמת לימוד וסיגול עד כדי הכשרתם אליה, אלא שהיא היא עצמיות טבע נשמתם, והם מוצאים עצמם מלאים עז לשוט לקיומה של תורה ממלא פנימיותם. ומה שהמקרים הגופניים גורמים שצריכים לימוד והתרגלות, זהו דבר חיצוני. ועצמיות ההקשבה ג"כ הולכת היא ומתגברת ע"י התגברותה של שפעת המעין הטבעי שבנשמתם שמתגלה ע"י העשיה הנובעת ממילוי פנימי. (עין איה, שבת ב, פרק תשיעי, עו)

13 רבי חמא ברבי חנינא, מ"ד "כתפוח בעצי היער וגו'", למה נמשלו ישראל לתפוח, לומר לך מה תפוח זה פרי קודם לעליו כך ישראל הקדימו נעשה לנשמע.

העשיה בתכונתה העליונה היא הזיו העליון של כל התכונה הרוחנית, התגלמות התורה בחיים, הארת העולם במפעל מזיו הקודש, הטבעת חותם העולם בהבלטה בסיידור יפעת הקודש, זהו האור היותר עליון מכל ההופעות שבחיי העולם. העשיה בתור המגמה העליונה באה לא בתור מעשה ממצע איזה זיכרון ואיזו ידיעה, איזה תוכן סימבולי שעל ידו באים לידי איזו זכירה, אלא זהו תוכן עליון הבא מתוך אותו הסיידור האלהי שבו האדם בונה את העולם, נעשה שותף למעשה בראשית, מעדן את ההויה, מעלה אותה ומשפרה.

הפרי העליון הזה איננו בא מתוך אותן הדרגות שהן למטה ממנו, אפילו היותר עליונה שבהכשרות שהיא השמיעה, הפרי קודם לעליון. מתוך אותו התוכן העליון של התבססות המציאות במפעל המלא חיים, ממקור חי העולם, מתפ [ש] טות 1 הן שפעות של זוהר דעת, של שמיעה והקשבה, שהן מעטרות, מחזקות, מרחיבות את התגלות העשיה העליונה, אבל אחריה הן באות, מה תפוח זה פרי קודם לעליו כך ישראל הקדימו נעשה לנשמע. (עין איה, שבת ב, פרק תשיעי, עו)

10 דרש רבי סימאי, בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו ששים ריבוא של מלאכי השרת לכל אחד ואחד מישראל קשרו לו שתי כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע, וכיון שחטאו [ישראל] ירדו ק"כ ריבוא מלאכי חבלה ופרקום שנאמר "ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב".

כשהאורה העליונה של טבעיותה האלהית של הנשמה מופיעה במילואה, פוגשת היא את התכונה הבהירה של מלאכי השרת בשני ערכיה. בערך הטבע הרוחני של האופי הנשמתי המתגלה ברצון אדיר וכח פועל כביר בכל מרוצות קודש של טהרה וקדושה, בכל מילוי חפץ אל עליון ב"ה, והמילוי הטבעי והרצוני הנאדר בקודש הוא משפיע ומחולל מאורו כל אותו האוצר של ההשכלה והתבונה המבורכה. והוא היסוד העליון של הקדמת נעשה לנשמע, שמלאכי השרת אינם צריכים אז לרדת אל אנשים כאלה, כ"א באים הם במהלך ישר ופגישה של דרך סלולה. כשהתוכן בא אצל בני אדם, כבר נראה חילוק בין עצמיות הטבע המכונן בקדושה ובין שפעת השכליות היוצאים ממנו והם נעשים שני כתרים, אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע.

(עין איה, שבת ב, פרק תשיעי, עב)

11 אר"ל, (וכולן) עתיד הקב"ה להחזיר לנו שנאמר "ופדויי ד' ישובו ובאו ציון ברינה ושמחת עולם על ראשם", שמחה שמעולם על ראשם.

מה שמונח עמוק בטבע המציאות המהותית של איזה נושא, לא יאבד ולא יכחד כ"ז שהנושא יש לו קיום ועמידה. והנה העצמיות הטבעית הפנימית של ישראל הרי היא אור ד' אשר בנשמתם. שמחת עולמים, עדנת קודש הפנימית מאור חזיון קודש קדשים של זיו אור עליון, והופעת השלמות העליונה האלהית במעמקי יאוריה היא תוכן חסנם וישעם. בנשמתו של משה נתגלמה הטבעיות הישראלית בצורה חטובה ומבולטה, מה שאצל כל יחיד ויחיד מישראל לדורותיהם צריך הדבר פתוח ותרבות.

אין ספק לפי זה שהתוכן הטבעי לנו אי אפשר שיאסף לעד, הוא רק נעלם מאתנו, והמון הגלים אשר עוברים על ראשינו, הפגעים והתלאות, הלימודים מתולדות הזמנים והופעות ההרגשות בריבויין, כשיקבצו באחרית הימים, הם ישיבו לנו את טבעיותנו, יושיטו לנו את אור התשובה. ואל החסינות העליונה המוטבעה בנו שוב נשוב, ואורה אשר עטרה אותנו בעת אשר הובע החפץ הנצחי שלנו בתעצומות עז, בעת הבטאתה של האמרה העולמית "נעשה ונשמע", היא תשוב אלינו. לעת אשר יבנה ויתכונן מחדש עם ד' להיות לאור עולם ולעטרת תפארת ביד ד', הכל יוחזר, ו שמחה שמעולם על ראשם. (עין איה, שבת ב, פרק תשיעי, עה)

14 המעשים מדברים הם בתוך הנשמה. כל פעולה, שהיא משתלשלת אחרי השתלשלויות רבות מהטוב מהקודש, כשם

שהיא נובעת ממקור הקדש, שהמציאות של הקודש גרמה לה את הויתרה, את התגלותה אל הפועל ואין קץ לסבות אשר התגלגלו מרום חביון עד אשר באה פעולה טובה זו אל הגלוי המעשי, ככה בהיותה כבר יוצאה אל הפועל היא משיבה את האור לשרשה, היא מכה את הגלים לאחור ומרחבת היא את פעולת הקודש ומגדלתה ממטה למעלה. והוא הדין להפך, כל פעולה שמקורה משחת, כשם שהמקור הטמא הוא מחוללה כך היא מגלה את חלאתה בתוכיות הרוח העושה אותה, עד אשר יעקרה ממקורה האיש השליט על מעשיו ועל רצונו בכח הגדול של תשובה, שאז, בהתעלותה ביחוד למדת האהבה, תקבע את מדורה בעומק הטוב ותכה את הגלים ממטה למעלה, כהלכות הפעולות הטובות לטובה. (אורות התשובה, ו, ו)

15 ההויה, המעשה הבחירי של האדם ורצונו הקבוע, הנם שלשלת אחת גדולה שמעולם אינם ניתקים אחד מחברו. **חפץ האדם קשור במעשיו**. גם המעשים של העבר אינם נתקים ממהות החיים והחפץ במקורו. כיון שאין דבר מתנתק לגמרי, יש ביד החפץ להטביע צביון מיוחד גם על המעשים שעברו. וזהו סוד התשובה, שברא אותה הקב"ה קודם שברא את העולם, כלומר: הרחיב את כח היצירה הנפשית הרוחנית ביחווה אל המעשים וההויה, עד שתהיה תופסת ברשותה גם את העבר. הפעולה הרעה הולכת ומתגלגלת, מסבבת כעור ורע, הפסד וכליון, כל זמן שלא הטביע הרצון עליה צביון חדש. הטביע עליה הרצון צביון של טוב, מגלגלת היא עצמה טוב ונועם, חדות ד' ואורו. (אורות התשובה, ו, ה)

העשיה בתכונתה העליונה
היא הדיו העליון
של כל התכונה הרוחנית
הגאמג הגורה חיים